

BFB

EEN VALSE TINNEN GILDEKAN IN HET STADHUIS TE DAMME

In het gerestaureerde Damse stadhuis werd tot voor kort een zgn. gildekan in tin geëxposeerd. Dit recipiënt heeft een konisch lichaam met boven en onder enige ribbels. De basis die eveneens verzwaard is, steunt op drie cherubijnen waar- onder twee vóluten en een bolletje (één dezer steunpunten is afgebroken). De kan is ter hoogte van de rand voorzien van een puntige gietsneb en afgedekt door een geprofileerd deksel. In het centrum van dit deksel bevindt zich een dolfijn- tje (?) waarop een schild is vastgemaakt met het opschrift: *Ihrem Altmeister/Jacob Brunner/gewitmeten (?)/den Schuster/ Gefellen zu/Hall/1736*. Een plat S-vormig handvat is verbonden aan de rand en de buik, en is ter hoogte van het deksel voorzien van een versierde recht opstaande duimrust. Recht tegenover dit oor en halverwege de buikwand wordt een schoenmaker afgebeeld die in zijn raam zit. Onder de ge- opende vensterluiken hangen links een paar laarzen, en rechts twee verschillende schoentypes. Onder de gietruit is het op- schrift *Jacob Brunner/ Schuftmeister* aanwezig, en onder de vensterdorpel is een schild aangebracht waarop de voorstel- ling van een laars naar links. Deze schenkkkan draagt als

inventarisnummer 0.320, en de afmetingen bedragen: hoogte 25,5, en 32 cm, diameter rand 9,5 cm, diameter basis 12,5 cm.

In tegenstelling tot wat velen aanvankelijk zouden denken, is deze ongemerkte kan hoegenaamd niet 18de-eeuws! Het betreft een falsificatie uit de late 19de eeuw die ouder lijkt te zijn dan ze wel is, zoals verder zal blijken.

Tijdens de tweede helft der vorige eeuw werden niet alleen in tin, maar ook in andere materialen allerlei «kunstvoorwerpen» nagebootst. Bij deze reproducties die via de kunsthandel verband houden met de kunstliefhebbers, zijn er twee richtingen te onderscheiden: de historiserende enerzijds en de imiterende anderzijds.

Bij de eerste groep zijn ornamenten en stijlelementen van de gotiek tot de rococo (soms met elkaar) verweven. Oude vormtypes werden verder geproduceerd waarbij de tingieter uit de 19de eeuw al dan niet nieuwe elementen toevoegde. Bij de imiterende groep is het onderscheid tussen origineel en exacte kopies voor de leek veel moeilijker vast te stellen. In tegenstelling tot oud tin ontbreekt echter de typische patina, en de afwerking laat soms te wensen over, al is dit niet altijd het geval.

De tingieterij Weygang te Öhringen, die reeds sinds 1726 actief was, beheerste in de late decennia de markt. Via gedrukte katalogen met opgave van het bestelnummer en een verzorgde foto van het afgewerkt produkt, werden hun tinnen voorwerpen zowel aan de groothandel als aan de particulier voorgesteld. Een andere tingieterij was deze van Jozef Schmidt in Nürnberg, die ongeveer 400 verschillende modellen op de markt bracht.

De kan uit het stadhuis te Damme (afb. 1 en 2) is opgenomen in de oudst bekende katalogus van de firma Weygang die in 1902 verscheen. Het betreft de «Zinn-Dekorations-Gegenstände nach antiken Mustern, als: Kannen, Pokale, Becher, Teller usw. usw.», waarin 257 verschillende types «antik-imitiert» en 35 «polierte Weinkannen und Becher zu Gebrauchszwecken» worden gepresenteerd (1).

S. VANDENBERGHE

(1) H.-V. HAEDEKE, *Kopien aus dem Zeitalter des Barock*, in *Zinn, Kopie-Imitation-Fälschung-Verfälschung*, Band 3 der Reihe Kunst und Fälschung, p. 5, nr. 413.